

ЗІГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректорка _____ Тетяна ПИСАРЕНКО

« ____ » _____ 2025 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО ПІДХОДУ
У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ЗІГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА**

Розглянуто на засіданні

Вченої ради ЗФУУ

протокол № ____ від « ____ » _____ 2025

Київ 2025

1. Загальні положення

1.1. Положення про забезпечення студентоцентрованого підходу у системі забезпечення якості освіти Зігмунд Фройд Університет Україна (далі - Університет) є основним нормативним документом, що формує модель розвитку освіти, за якої здобувач вищої освіти є активним учасником освітнього процесу. Студентоцентроване навчання є центральним елементом внутрішньої системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Університеті.

1.2. Положення розроблене відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стандартами та рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), ухвалених Міністерською конференцією в Єревані 14-15 травня 2015 року, Стратегією розвитку Університету, Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті, Статутом Університету, Положенням про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Університету та інших нормативних документів Університету.

1.3. Студентоцентрований підхід до навчання і викладання в Університеті є складовою системи забезпечення якості вищої освіти в Україні, сутність якого полягає у створенні моделі розвитку освіти, за якої студент з об'єкта перетворюється у суб'єкт освітньої діяльності, тобто на активного учасника науково-освітнього процесу, стає відповідальним соціальним партнером, ініціативним учасником діяльності академічної спільноти.

Студентоцентризм - це філософія освіти, яка ставить здобувача освіти в центр навчального процесу, визнаючи його активним учасником, а не пасивним реципієнтом знань. Це модель викладання, яка фокусується на потребах, інтересах та здібностях кожного здобувача освіти, сприяючи його особистому розвитку та навчальному успіху.

Ключові характеристики студентоцентризму:

- **активне навчання:** здобувачі освіти залучаються до процесу навчання через різноманітні методи, такі як дискусії, групові проекти, дослідження та практичні завдання;

- **індивідуалізація:** викладачі враховують індивідуальні особливості, знання та досвід кожного здобувача освіти, адаптуючи навчальний процес до його потреб;

- **відкрита комунікація:** викладачі та здобувачі освіти постійно спілкуються, обмінюються зворотним зв'язком та співпрацюють для досягнення кращих результатів навчання;

- **відповідальність:** здобувачі освіти несуть відповідальність за власне навчання, ставлять цілі, планують свою роботу та оцінюють свій прогрес;

- **зворотний зв'язок:** використовуються різні методи оцінювання, щоб надати здобувачам освіти зворотний зв'язок про їхні успіхи та допомогти їм покращити свої знання та навички;

- **підтримка:** здобувачам освіти надається необхідна підтримка та ресурси, щоб вони могли успішно навчатися, включаючи академічну допомогу, психологічну консультацію та ресурси для працевлаштування. В основі студентоцентрованого навчання не тільки знання, як компетентісна парадигма освітньої діяльності, а й орієнтація на отримання симбіозу знань, умінь, навичок, здатність розв'язувати складні завдання в умовах сучасних культурно-мистецьких, соціальних та економічних викликів.

1.4. Метою студентоцентрованого підходу до навчання і викладання в Університеті є:

1.4.1. повага і врахування різноманітності здобувачів освіти та їх потреб, уможливлуючи гнучкі навчальні траєкторії;

1.4.2. врахування та використання різних способів надання освітніх послуг, якщо це доцільно;

1.4.3. гнучке використання різноманітних педагогічних методів;

1.4.4. регулярне оцінювання та коригування способів надання освітніх послуг і педагогічних методів;

1.4.5. підтримка відчуття автономності у того, хто навчається, водночас забезпечення йому відповідного супроводу і підтримки з боку викладача;

1.4.6. сприяння взаємній повазі у стосунках «студент-викладач»;

1.4.7. визначення офіційної процедури розгляду скарг та звернень здобувачів освіти.

1.5. Студентоцентроване навчання і викладання в Університеті ґрунтується на наступних принципах:

1.5.1. взаємоповага у стосунках між здобувачами освіти та викладачами;

1.5.2. активне залучення здобувачів освіти до реалізації всіх компонентів освітнього процесу;

1.5.3. академічної свободи;

1.5.4. академічної доброчесності;

1.5.5. науковості та інновативності;

1.5.6. демократичності, партнерства та соціальній відповідальності учасників освітнього процесу;

1.5.7. доступності вищої освіти, а також рівності можливостей для всіх;

1.5.8. сприяння навчанню впродовж життя;

1.5.9. забезпечення якості вищої освіти і якості освітньої діяльності.

З цією метою:

- урахувати різноманітні індивідуальні потреби кожного здобувача освіти через стимулювання мотивації, саморефлексії;

- здійснювати реалізацію гнучких навчальних траєкторій через організацію вивчення здобувачами освіти дисциплін вільного вибору, академічну мобільність і трансфер кредитів;
- забезпечити зворотній зв'язок щодо освітнього процесу через наявність процедур реагування на звернення здобувачів освіти;
- надавати перевагу активного навчання перед пасивним, яке реалізується через сучасні передові форми та методи навчання, різні способи та методи подачі матеріалу, гнучкі та різноманітні форми контролю знань;
- акцентувати увагу на критичному та аналітичному навчанні з врахуванням вимог сучасного ринку професій;
- стимулювати зацікавленість у навчанні здобувачів освіти та їх відповідальності за результати власного навчання, через формування індивідуальної траєкторії навчання, формування індивідуального плану тощо;
- сприяти ефективності організації самостійності здобувача освіти і його наполегливості у засвоєнні навчального матеріалу;
- сформувати партнерські стосунки між викладачем і здобувачем освіти, кінцевим результатом яких має бути високий рівень знань та працевлаштування випускника за фахом;
- активно залучати здобувачів освіти до реалізації всіх компонентів освітнього процесу;
- зберігати та розвивати духовно-інтелектуальні традиції здобувачів освіти;
- запровадження широкого спектру форм контролю на різних етапах навчання всіма учасниками освітнього процесу;
- здійснювати самоконтроль, право на перездачу і отримання більш високої оцінки;
- здійснювати проміжний, семестровий контроль та підсумкову атестацію здобувачів освіти.

2. Основні терміни та їх визначення

2.1. У цьому положенні терміни використовуються у таких значеннях:

2.1.1. Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових /творчих досягнень.

2.1.2. Індивідуальна освітня траєкторія - це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного здобувача освіти в освітній діяльності, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі видів, форм і темпу здобуття

освіти учасників освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в Університеті реалізується через індивідуальний навчальний план, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами освіти навчальних дисциплін, курсів та освітніх програм, наукової роботи здобувача, розвитку духовного потенціалу та фахової підготовки.

2.1.3. Компетентність - динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та/або подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні освіти.

2.1.4. Результати навчання - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення навчання за освітньою програмою або окремими освітніми компонентами.

2.1.5. Студентоцентризм - це концентрація зусиль на врахування індивідуальних якостей, спроможності до формування індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетентностей. В основі студентоцентрованого навчання не стільки знання, як компетентнісна парадигма освітньої діяльності, а також орієнтація на отримання симбіозу знань, умінь, навичок, спроможності розв'язувати складні завдання в умовах сучасних культурно-мистецьких, соціальних та економічних викликів.

2.1.6. Студентоцентроване навчання - підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

- заохочення здобувачів освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

Студентоцентрований підхід передбачає розроблення освітніх програм, які зосереджені на результатах навчання, ураховують особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, що узгоджується із тривалістю освітньої програми. При цьому здобувачу освіти надаються більші можливості щодо вибору змісту, темпу, способу та місця навчання.

Студентоцентрований підхід розглядає здобувача освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу та встановлює взаємоповагу між здобувачем освіти і викладачем, реальну вибірковість

дисциплін, участь здобувачів освіти у системі внутрішнього забезпечення якості в Університеті, процесах акредитації освітніх програм на засадах академічної доброчесності, наявність процедур реагування на студентські звернення тощо.

3. Реалізація завдань та принципів студентоцентрованого навчання і викладання

3.1. Реалізація завдань та принципів студентоцентрованого навчання і викладання в Університеті знаходить відображення у:

3.1.1. можливості здобувачів освіти вибрати навчальні дисципліни та викладачів. Використання в освітньому процесі інноваційних навчальних технологій;

3.1.2. здійсненні системи заходів щодо підготовки випускників до майбутньої професійної діяльності (через ефективну співпрацю з центрами зайнятості, органами місцевого самоврядування, науковопрактичні конференції, «круглі столи» тощо);

3.1.3. можливості формування індивідуального плану навчання здобувача освіти з враховуються його побажання;

3.1.4. реалізації доступу до освітніх інформаційних ресурсів Університету через сайт персональних навчальних систем;

3.1.5. запровадженні програми співпраці з провідними університетами Європи;

3.1.6. впровадженні механізмів щодо реалізації академічної мобільності здобувачів освіти;

3.1.7. можливості навчатися за різними формами навчання паралельно на різних спеціальностях (освітніх програмах);

3.1.8. вивченні та врахуванні думки здобувачів освіти стосовно організації освітнього процесу, викладання навчальних дисциплін, змісту освітніх програм, системи оцінювання результатів навчання тощо;

3.1.9. використанні зручних для здобувача освіти форм та методів надання освітніх послуг;

3.1.10. використанні в освітньому процесі інноваційних навчальних технологій;

3.1.11. наявності регламентованих процедур розгляду апеляцій здобувачів освіти;

3.1.12. можливість вивчення навчальних дисциплін іноземними мовами;

3.1.13. наявності можливостей отримання освітніх послуг здобувачами освіти з особливими потребами;

3.1.14. впровадженні ефективної системи наставництва (через інститути кураторства академічних груп тощо);

3.1.15. реалізації можливості самооцінювання та самоконтролю результатів навчання здобувачів освіти;

3.1.16. прозорій системі критеріїв оцінювання результатів навчання здобувачів освіти;

3.1.17. наявності соціальної інфраструктури для організації та підтримки побуту, відпочинку та оздоровлення здобувачів освіти;

3.1.18. систем внутрішньої нормативної бази Університету.

4. Оцінювання у студентоцентрованій моделі

4.1. Оцінювання здобувачів освіти як складова системи забезпечення якості має на меті:

4.1.1. підтримку у забезпечення здобувачі освіти можливості досягнення бажаних результатів навчання;

4.1.2. кількісну оцінку ступеня досягнення здобувачем освіти бажаних результатів навчання;

4.1.3. розвиток у здобувачів освіти уміння самооцінювання - для забезпечення їх ефективного подальшого навчання.

4.2. У найзагальнішій класифікації оцінювання здобувачів освіти поділяють на:

4.2.1. формативне («оцінювання, що формує») - має на меті дати можливість здобувачу освіти відстежувати свій прогрес у навчанні і виявити напрями його подальшого вдосконалення.

Формативне оцінювання є реалізацією обов'язкової умови процедур забезпечення якості - зворотного зв'язку у процесі навчання. Саме на наявність останнього спрямовані процедури опитування здобувачів освіти;

4.2.2. сумативне - оцінювання ступеня досягнення здобувачем освіти бажаних результатів навчання в рамках навчальної дисципліни, модуля чи освітньої програми в цілому.

4.3. Оцінювання є найефективнішим, якщо:

4.3.1. використовується для виявлення того, що є найпродуктивнішим для здобувачів освіти у процесі навчання;

4.3.2. зворотний зв'язок використовується, щоб поліпшити навчання здобувачів освіти;

4.3.3. здобувачі освіти та викладачі стали відповідальними партнерами в навчанні та оцінюванні;

4.3.4. здобувачі освіти введені у практику і культуру освіти через оцінювання;

4.3.5. оцінювання знаходиться в центрі розроблення програми;

4.3.6. оцінювання дає всеосяжне і достовірне уявлення про досягнення здобувачів освіти.

4.4. Студентоцентрована модель формується на перетині трьох ключових процедур освітнього процесу:

4.4.1. функціонування ефективного освітнього оточення (доступ до навчальних ресурсів, можливість обміну досвідом через програми мобільності тощо);

4.4.2. взаємодії викладачів та здобувачів освіти;

4.4.3. залучення здобувачів освіти у процеси моніторингу освітніх програм і в процедури удосконалення системи оцінювання.

4.5. Система оцінювання знань стимулює здобувача освіти до систематичної роботи з вивчення навчальної дисципліни, тому що передбачає оцінювання активності та систематичної роботи на семінарських заняттях. Крім того, відсутність бажаної активності здобувача освіти під час семінарських чи практичних занять не завжди свідчить про відсутність знань з предмета. Певна пасивність на практичних заняттях може бути зумовлена особливостями мислення, реакції, іншими особливостями здобувача освіти.

4.6. Оцінювання поточної роботи здобувача освіти з вивчення предмета не повинно радикально впливати на підсумкову оцінку з предмета. Існує велика імовірність необ'єктивності. Здобувач освіти, який не проявив великої активності під час семінарських занять, може показати високі знання на іспиті, але не може отримати високої оцінки з предмету, яка відповідає фактично досягнутому рівню знань. Тому семінарські заняття мають бути підставою для допуску здобувача освіти для підсумкового контролю знань. Поліпшення якості підготовки може бути забезпечення не тільки вдосконалення методів навчання, але й зворотнім зв'язком, який реалізується через навчальну, творчу та практичну діяльність здобувачів освіти. Контроль цієї діяльності, тобто контроль якості результатів навчання - один з важливих чинників процесу пізнання. До основних методів контролю знань, можна віднести письмову, усну, практичну та тестову перевірку.

4.7. Система контролю результатів студентоцентрованого навчання забезпечується органами студентського самоврядування в Університеті.

4.8. Питання дотримання в Університеті системи студентоцентрованого підходу до навчання та викладання здійснюється на спільних засіданнях учасників освітнього процесу.

5. Мотивація навчання здобувачів освіти як елемент забезпечення якості освіти

5.1. Визначальним компонентом організації освітньої діяльності є мотивація. Вона завжди є внутрішньою характеристикою особистості здобувача освіти як суб'єкта цієї діяльності. Найефективнішим внутрішнім стимулом є прагнення до пізнання нового, що ґрунтується винятково на інтересі до предмета пізнання. Здобувачу освіти необхідно пояснити, яким

чином отримані знання він використає у майбутньому. З метою мотивації здобувачів освіти під час навчання в Університеті доцільним є використання отриманих знань у практичній їх діяльності.

5.2. Перше завдання із заохочення здобувача освіти до активного вибору у навчанні, полягає у:

5.2.1. збільшенні інформації фахового характеру, комунікації, та зацікавленості в активному навчанні;

5.2.2. орієнтуванні щодо особливостей навчання в Університеті (зміст, методи, умови, заходи, побудова програми, вибір у навчанні, соціалізація і фахова підтримка);

5.2.3. поєднанні можливостей навчання (курси, навчальні заходи).

5.3. Друге завдання - підтримка цілісності навчання, полягає у:

5.3.1. реалізації фахових і загальноосвітніх цілей, шляхом розширення та поглиблення знань у навчанні;

5.3.2. впровадження мережевого навчання для підтримки самостійного навчання в межах освітнього процесу;

5.3.3. навчання в парах, опанування науки, що спонукає до дослідження.

Увага акцентується на перевірці узгодженості цілей і результатів навчання, пропорційності та форматах іспитів, стандартах підготовки, поясненні вимог до виконання студентських робіт.

5.4. Третє завдання щодо забезпечення виконання вимог веде до:

5.4.1. унормування (визначення часу відвідування занять, самостійного вивчення тощо) та оцінки в кредитах роботи здобувача освіти;

5.4.2. перевірці відповідності змісту навчання;

5.4.3. узгодженості організації навчання та проведення іспитів.

5.5. Четвертим завданням є:

5.5.1. втілення можливостей індивідуального вирішення питань щодо застосування і поглиблення знань під час навчання;

5.5.2. наявність визнаної практики і програмної мобільності здобувачів освіти.

6. Позааудиторна робота як прояв студентоцентризму в системі забезпечення якості викладання дисциплін

6.1. Позааудиторна робота - важлива складова освітнього процесу, значення якої помітно зростає з урахуванням низки факторів. Серед таких:

6.1.1. зменшення протягом останніх років кількості годин, що визначають обсяг кредитного навантаження при збільшенні загального обсягу матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення здобувачів освіти;

6.1.2. тенденція на зниження практично-індивідуальної форми підготовки випускників середніх навчальних закладів і, відповідно, здобувачів освіти, які

потребують додаткової уваги для оволодіння фаховими навичками в освітньому процесі;

6.1.3. зростання ролі виховного процесу при викладанні фахових дисциплін.

6.2. Позааудиторна робота може передбачати різні форми своєї реалізації. Серед таких - безпосередня допомога здобувачам освіти щодо оволодіння навчальним матеріалом через індивідуально-консультаційну роботу, що включає ліквідацію академічної заборгованості, підготовку до роботи в малих групах, проведення диспутів, міні-конференцій тощо. Зазначені форми роботи безпосередньо орієнтовані на окремих особистостей, а тому є реальним проявом студентоцентризму як підходів до освітнього процесу, що має свої позитивні традиції.

7. Роль самостійної роботи здобувача освіти в розвитку студентоцентризму

7.1. У сучасному динамічному суспільстві потрібні люди ініціативні і самостійні, які легко адаптуються до нових умов. Тому одним з головних завдань вищої освіти є формування творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку та креативної діяльності. Необхідно перевести здобувача освіти з пасивного споживача знань в активного їх творця, здатного критично мислити, планувати свої самостійні дії, вміти виявляти ініціативу, сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність, а також успішно знаходити вихід зі сформованих, найчастіше, нестандартних ситуацій.

7.2. Студентство є соціально-професійною групою, яка об'єднує студіюючу молодь закладів освіти України і потенційно являє собою одним із найголовніших рушіїв розвитку новітньої української державності.

7.3. Традиційна система навчання заснована на передачі досвіду від викладача до здобувача освіти, де основна діяльність здобувача освіти полягає у вирішенні теоретичних і практичних завдань, з чітким формулюванням і готовим набором дій. Самостійна ж робота передбачає розвиток внутрішньої і зовнішньої самоорганізації майбутнього фахівця, його здатність вибудовувати індивідуальну програму самонавчання, а також формувати здатності до саморозвитку і творчого застосування отриманих знань.

8. Соціальний вимір якості освіти

8.1. Створення належних соціально-економічних умов навчання та проживання здобувачів освіти включає:

8.1.1. забезпечення доступності навчання, у тому числі і для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

8.1.2. забезпечення гуртожитком і належних побутових умов проживання;

8.1.3. надання консультацій із юридичних, соціальних, фінансових та освітніх питань.

8.2. Окрім цих напрямів соціальний вимір якості освіти включає:

8.2.1. дотримання морально-етичних принципів навчання (у першу чергу, боротьба зі списуванням, плагіатом) та викладання (в дусі національно-патріотичного виховання молоді);

8.2.2. соціальну відповідальність і розвиток партнерства закладів освіти із бізнесом та органами державної влади шляхом проведення лекцій і тренінгів за участю їхніх представників, організації професійної практики здобувачів освіти, реального забезпечення гарантій першого робочого місця для випускників (можливості використовувати набуті знання та вміння);

8.2.3. забезпечення належного рівня оплати праці викладачів, які б стимулювали їхню роботу щодо підвищення професійності, педагогічної майстерності та якості освітнього процесу.

9. Модернізація інструментарію студентоцентрованого навчання

9.1. Підготовка фахівців в Університеті базується на двох парадигмах навчання, які притаманні сучасному ринку, а саме, навчання, спрямоване на викладача (орієнтація на вхід) та навчання, спрямоване на здобувача освіти (орієнтація на вихід). Із цих двох парадигм актуальнішим за вимогами ринку праці є навчання, яке орієнтоване на підготовку моделі компетентнісного фахівця (орієнтація на вихід), тобто студентоцентроване навчання.

9.2. Забезпечення модернізації освітнього процесу здійснюється за різними напрямками, але головним є те, що в центрі всього освітнього процесу знаходиться здобувач освіти, на якого спрямовані різні інституційні та технічні інструменти. До інституційних інструментів слід віднести вплив викладача, роботодавців, випускників, професійних організацій, студентських наукових та академічних рад тощо. Тобто, в основу студентоцентрованого навчання покладено ідею максимального забезпечення здобувачами освіти шансів отримати перше місце роботи на ринку праці, підвищення їхньої «вартості» у роботодавців (придатності до працевлаштування) за рахунок здобутих протягом навчання компетенцій.

Серед виділених напрямків модернізації студентоцентрованого навчання важливу роль відіграє інтеграція технологій у навчальні аудиторії. Потужним інструментом освітнього процесу є використання новітніх технологій, які дозволяють здійснити візуалізацію навчального матеріалу, забезпечити проведення змішаного навчання, впровадити інтерактивні завдання, підтримувати спілкування у мережесхемних спільнотах. Саме побудова інтерактивних інфографіків, динамічних презентацій, тестове онлайн

опитування, створення власних онлайн курсів суттєво розширюють можливості освітнього процесу як з боку викладача, так і з боку здобувача освіти.

10. Прикінцеві положення

10.1. Положення про забезпечення студентоцентрованого підходу у системі забезпечення якості освіти університету вводиться в дію наказом ректора Університету на підставі ухвалення рішення Вченою радою Університету.

10.2. Зміни, доповнення, втрата чинності Положення про забезпечення студентоцентрованого підходу у системі забезпечення якості освіти університету затверджується наказом ректора Університету на підставі ухвалення рішення Вченою радою Університету.